

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การที่จะพัฒนาประเทศชาติให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองในทุก ๆ ด้านนั้น “คน” นับว่าเป็นปัจจัยหรือทรัพยากรธรรมชาติ (national resource) ที่สำคัญยิ่งในการที่จะดำเนินการให้บรรลุถึงเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และในการปฏิบัติการทางทหาร ถึงแม้อาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยเพิ่มพูนอำนาจกำลังรบให้แก่กองทัพ แต่ขวัญและกำลังใจเป็นเรื่องที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าประสิทธิภาพของอาวุธยุทโธปกรณ์ และการที่จะทำให้การปฏิบัติงานของข้าราชการประสบผลสำเร็จเพิ่มพูนประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอีกทางหนึ่งนั้นคือคุณภาพชีวิตของกำลังพลอันจะทำให้งานในหน้าที่รับผิดชอบของข้าราชการในหน่วยงานของรัฐมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ซึ่งจะถือได้ว่าการบริหารงานในส่วนนี้จะทำให้ข้าราชการผู้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของรัฐบาลและชาติต่อไป

กองทัพเรือ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่สังกัดกระทรวงกลาโหม มีหน่วยขึ้นตรงจำนวนทั้งสิ้น 35 หน่วย โดยกรมสื่อสารทหารเรือซึ่งเป็นหน่วยขึ้นตรงหนึ่งของกองทัพเรือที่ทำหน้าที่ในฝ่ายอำนวยการ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และกำกับเกี่ยวกับการสื่อสารและอิเล็กทรอนิกส์ การรักษาความปลอดภัยทางการสื่อสารและการสงครามทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการสื่อสารและอิเล็กทรอนิกส์ การข่าวลับ การวิจัยและพัฒนาการสื่อสารการเก็บรักษาและแจกจ่ายเครื่องสื่อสาร และอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชา การสื่อสาร และวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย โดยกรมสื่อสารทหารเรือ มีหน่วยขึ้นตรงกรมสื่อสารทหารเรือจำนวน 9 หน่วย ประกอบด้วย กองธุรการ กองนโยบายและแผน กองอำนวยการสื่อสาร กองวิทยุสื่อสาร กองสื่อสารทางทัศนและโทรศัพท์ สถานีสื่อสารกลาง กองวิทยุกระจายเสียง ศูนย์กรรมวิธีข้อมูลและสงครามอิเล็กทรอนิกส์ และโรงเรียนสื่อสาร โดยขอกำลังพลในหน่วยขึ้นตรงกรมสื่อสารทหารเรือจำนวนทั้งสิ้น 637 นาย ประกอบด้วย นายทหารชั้นสัญญาบัตรชั้นยศ น.ต. - น.อ.(พ) จำนวน 88 นาย ชั้นยศ ร.ต. - ร.อ. จำนวน 117 นาย นายทหารชั้นประทวนชั้นยศ พ.จ.ต. - พ.จ.ต.(พ) จำนวน 222 นาย ชั้นยศ จ.ต. - จ.อ. จำนวน 210 นาย โดยข้าราชการที่มาบรรจุในกรมสื่อสารทหารเรือมีทั้งข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนสื่อสารทหารเรือซึ่งกรมสื่อสารทหารเรือเป็นผู้ผลิต ซึ่งผู้ที่สำเร็จการศึกษาจาก

โรงเรียนสื่อสารทหารเรือจะได้รับการแต่งตั้งเป็นจำตรีเหล่าสื่อสาร ในส่วนของข้าราชการเหล่าอื่น ๆ เช่น เหล่าสารบรรณ เหล่ายุทธโยธา ฯลฯ และนายทหารชั้นสัญญาบัตรที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายเรือ (น.ต.วินัย เดชกุล, 2543, หน้า 19) ดังนั้นการที่จะพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป จำเป็นที่จะต้องทราบถึงศักยภาพหรือประสิทธิภาพของกำลังพลว่าอยู่ในระดับใด ยังขาดตกบกพร่องในเรื่องใด เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาต่อไป จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าข้าราชการชั้นประทวน กรมสื่อสารทหารเรือมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด และมีปัจจัยจูงใจ เช่น ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ความรับผิดชอบ และลักษณะของงาน ปัจจัยค้ำจุน เช่น การบังคับบัญชา นโยบายการบริหาร สภาพแวดล้อมในการทำงาน เงินเดือน และความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา มากน้อยเพียงใด รวมทั้งปัจจัยเหล่านี้ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมสื่อสารทหารเรือหรือไม่ และต้องการเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการชั้นประทวน กรมสื่อสารทหารเรือ จำแนกตามยศทางทหาร ตำแหน่งหน้าที่การงาน และอายุราชการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการชั้นประทวน กรมสื่อสารทหารเรือ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการชั้นประทวน กรมสื่อสารทหารเรือ
3. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการชั้นประทวน กรมสื่อสารทหารเรือ จำแนกตามยศทางทหาร ตำแหน่งหน้าที่การงาน และอายุราชการ

สมมติฐานการวิจัย

1. ข้าราชการชั้นประทวนกรมสื่อสารทหารเรือที่มีชั้นยศต่างกันมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่างกัน
2. ข้าราชการชั้นประทวนกรมสื่อสารทหารเรือที่มีตำแหน่งงานต่างกันมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่างกัน
3. ข้าราชการชั้นประทวนกรมสื่อสารทหารเรือที่มีอายุราชการต่างกันมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่างกัน

4. ปัจจัยจูงใจกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการชั้นประทวน
กรมสื่อสารทหารเรือมีความสัมพันธ์กัน
5. ปัจจัยค่าจูงกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการชั้นประทวน
กรมสื่อสารทหารเรือมีความสัมพันธ์กัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการชั้นประทวน กรมสื่อสารทหารเรือ โดยนำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ชเบิร์ก (Herzberg et al., 1923) มาเป็นกรอบแนวทางในการทำวิจัยในครั้งนี้

สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม คือ ตัวแปรอิสระ (independent variables) และตัวแปรตาม (dependent variables) โดยตัวแปรอิสระที่ทำการศึกษาคือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค่าจูง ส่วนตัวแปรตามคือประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการชั้นประทวนของกรมสื่อสารทหารเรือ โดยมีรายละเอียดตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (independent variables) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยจูงใจ และปัจจัยค่าจูง ดังมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย

- 1.1.1 ยศทางทหาร จำแนกเป็น พันจ่าตรี - พันจ่าเอก, จ่าตรี - จ่าเอก
- 1.1.2 อายุราชการ จำแนกเป็น ไม่เกิน 10 ปี, 11 - 20 ปี และมากกว่า 20 ปี ขึ้นไป
- 1.1.3 ตำแหน่งหน้าที่การงาน จำแนกเป็น งานธุรการ งานทางด้านเทคนิค

1.2 ปัจจัยจูงใจ ประกอบด้วย

- 1.2.1 ความสำเร็จของงาน
- 1.2.2 การได้รับการยอมรับนับถือ
- 1.2.3 ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน
- 1.2.4 ความรับผิดชอบ
- 1.2.5 ลักษณะของงาน

1.3 ปัจจัยค่าจูง ประกอบด้วย

- 1.3.1 การบังคับบัญชา
- 1.3.2 นโยบายการบริหาร
- 1.3.3 สภาพแวดล้อมในการทำงาน

1.3.4 เงินเดือน

1.3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา

2. ตัวแปรตาม (dependent variables) คือ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการชั้นประทวนกรมสื่อสารทหารเรือ วัดโดยทำการประเมินจากผู้ใต้บังคับบัญชาประเมินตนเอง

การวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือของข้าราชการชั้นประทวนของกรมสื่อสารทหารเรือ จำนวนทั้งสิ้น 432 นาย โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 นาย

ในการวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัย และเก็บข้อมูลในช่วงเดือนกันยายน พ.ศ. 2551 ถึง เดือนเมษายน พ.ศ. 2551

นิยามศัพท์เฉพาะ

ข้าราชการ หมายถึง นายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวนสายวิทยาการ สส.ทร.

นายทหารชั้นสัญญาบัตร หมายถึง ข้าราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหมในส่วนกองทัพอากาศ ที่มีชั้นยศตั้งแต่ เรือตรี ถึง พลเรือเอก

นายทหารชั้นประทวน หมายถึง ข้าราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหมในส่วนกองทัพอากาศ ที่มีชั้นยศตั้งแต่ จ่าตรี ถึง พันจ่าเอก (พิเศษ)

งานธุรการ หมายถึง งานที่ข้าราชการชั้นประทวนทำเกี่ยวกับงานสารบรรณทั่วไป

งานทางด้านเทคนิค หมายถึง งานที่ข้าราชการชั้นประทวนต้องใช้ความชำนาญเฉพาะด้านทางเทคนิคในการทำงาน

ประจำแผนก หมายถึง ข้าราชการระดับสัญญาบัตรที่ปฏิบัติงานอยู่ในแผนกโดยมีหน้าที่ช่วยเหลืองานตามที่หัวหน้าแผนกมอบหมาย

หัวหน้าแผนก หมายถึง ข้าราชการระดับสัญญาบัตรที่ทำหน้าที่หัวหน้าแผนกในกรมสื่อสารทหารเรือ

ผู้บริหาร หมายถึง ข้าราชการระดับสัญญาบัตรที่ทำหน้าที่ระดับผู้อำนวยการกองต่าง ๆ

ผู้บังคับบัญชา หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่มอบหมายงาน ควบคุมการปฏิบัติงาน ให้คำปรึกษา ตรวจสอบงาน รวมทั้งเป็นผู้ทำหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติงาน

ประสิทธิภาพขององค์กร หมายถึง การที่องค์กรสามารถดำเนินงานต่าง ๆ ตามภารกิจหน้าที่ขององค์กร โดยใช้ทรัพยากร ปัจจัยต่าง ๆ รวมถึงกำลังคน อย่างคุ้มค่าที่สุด มีการสูญเสีย น้อยที่สุดมีลักษณะของการดำเนินงานไปสู่ผลตามวัตถุประสงค์ได้อย่างดี โดยประหยัดทั้งเวลา ทรัพยากรและกำลังคน องค์กรมีระบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการผลิตและการบริการได้ตามเป้าหมายขององค์กรมีความสามารถใช้ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เทคนิควิธีการ และเทคโนโลยีอย่างฉลาด

ทำให้เกิดวิธีการทำงานที่เหมาะสม มีความราบรื่นในการดำเนินงาน มีปัญหาอุปสรรคและความขัดแย้ง น้อยที่สุดบุคลากรมีขวัญกำลังใจ มีความสุขความพอใจในการทำงาน

ปัจจัยที่เป็นตัวจูงใจ หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน โดยตรงเป็นปัจจัยที่จูงใจ บุคลากรในหน่วยงานให้เกิดความพอใจ ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ

ปัจจัยค้ำจุน หมายถึง ปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นที่ทุกคนจะต้องได้นับการตอบสนอง ปัจจัย เหล่านี้ไม่ใช่สิ่งจูงใจที่จะทำให้คนทำงานมากขึ้น แต่เป็นปัจจัยเบื้องต้นเพื่อป้องกันไม่ให้คนไม่พอใจ ในงานที่ทำเท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการชั้นประทวน กรมสื่อสารทหารเรือ
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการชั้นประทวน กรมสื่อสารทหารเรือ
3. ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคและแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการชั้นประทวนกรมสื่อสารทหารเรือเพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป